
This item was submitted to [Loughborough's Research Repository](#) by the author.
Items in Figshare are protected by copyright, with all rights reserved, unless otherwise indicated.

4AT4_mp3_Our Story_Woman Oral History from Turkey

PLEASE CITE THE PUBLISHED VERSION

LICENCE

CC BY-NC-ND 4.0

REPOSITORY RECORD

Takanay, Aslı. 2020. "4at4_mp3_our Story_woman Oral History from Turkey". Loughborough University.
<https://doi.org/10.17028/rd.lboro.12871781>.

Ben bir Ermeni ailenin çocuğu olarak dünyaya geldim İstanbul'da. Aslında çocukluğum çok güzel geçti. Benim hatırladığım dönem anneannemlerle birlikte oturduk. Daha küçük bebekken ayrılmış. Ayrı bir yerde oturmuşlar annemler ama daha sonrasında anneannemlerle birlikte oturduk ahşap bir binada. O bina üç katlıydı. Çatı katında yatardık. Biz; annem, babam, ben ve bir sandığın üzerine koymuşlardı benim yatağımı. Minik bir çocuktum hâlâ da miniğim. Onun alt katında da bizim oturduğumuz ufak bir oda vardı. Şu anda salon diyebileceğimiz bir yer. Aşağı katta da hep birlikte yemek yerdik. Anneannem, dedem ve dedemin kardeşi. Yani amca. Annem amca dediği için ben de amca derdim.

İlkokulun kaçınıcı sınıfıydı hatırlamıyorum, sonrasında ayrıldık biz. Ayrı bir binaya, daireye geçtik. Bu benim için çok heyecan vericiydi. Çünkü kendime ait bir odam olacaktı. Annemle hep bunun hayalini kurardık. Çünkü aslında korkardım ben onlardan ayrı yatacağım, uyuyacağım diye ama annem hep beni teskin etmek için güzel tarafından baktırırdı bana. Yine okulu da bizim eve yakın bir Ermeni okulunda okudum. İlkokul sorunsuzdu ve bizim okul Ermeni okulu olduğu için sınıflar tek sınıftı. Yani ben hiçbir zaman şube bilmedim. 1A, 1B gibi. Tek bir sınıf vardı ve biz yani taş çatlasın çok kalabalıksak 20 kişi olurduk. Dolayısıyla da bir aile gibiydik. Öğrenciler birbirini tanır, öğretmenler zaten senin öğretmenin olmasa bile sen tanırdın. Aile gibiydik. Fakat iki önemli şey var o dönemle ilgili. Birincisi ailem Anadolu'dan göç eden bir Ermeni aile olduğu için ne babam ne annem Ermenice bilmiyordu. Dolayısıyla benim de Ermeniceyi öğrenmem ancak okula giderek oldu. Yani İstanbul'da yaşayan İstanbullu bir Ermeni ailesinin çocukları gibi değildim ben. Ailem de öyle değildi. Dolayısıyla annem sırf bana alfabeyi öğretebilmek için yuvada öğretmenimden tek tek harflerin Türkçelerini yazdırtmıştı kitaptaki sayfalara ve aslında bana öğretirken bir taraftan kendisi de Ermenice okumayı ve yazmayı öğrendi benimle birlikte. Onun dışında Ermenice anlamazdı ama bana öğretti. Öğrenmeme yardımcı oldu ama hep onun ezikliğiyle birazcık büyüdüm.

Okul dönemim güzeldi, çalışkandım. Annem de beni çok bu anlamda biraz sanıyorum çocuk olmanın getirdiği bir hırs da var. Hani başarılı olsun çocuğum, kızım filan. Özellikle Türkçe derslerinde mesela bir sonraki dersi de bana öğretirdi, sosyal derslerde ki hani ben bir adım önde olayım. Belki de o Ermenice bilememenin getirdiği ya da o Ermenice derslerde yardım edememenin getirdiği bir şeydi. Hani, "Nerede yardım ediyorum, burada yardım ediyorum." O zaman daha fazla, hani bir adım daha ileri gidebilsin. Şimdi düşündüğümde sadece aklıma geliyor. Dolayısıyla, aslında o Ermeniceyi iyi bilememe benim kendi milletimle de sanki tam bağ kuramamama neden oldu. Çünkü öyle hani Ermenice bilmiyorsan nasıl bir Ermenisin? Yani büyük şehirde büyümüş insanlar için böyle. Büyük şehirde büyüdüyse ve ailesi Ermenice biliyorsa kendisi de biliyordur ve zaten Ermeni olmak böyle bir şey. Evet, dilin yoksa kültürün de yok ama ne yapabilirim? Dolayısıyla hani biraz kendimi tam ait hissetmiyordum aslında bu Ermeni tarafıma da. Diğer yandan da tabii ki ailemdi yani o okul, oradaki arkadaşlarım, öğretmenler ama ortaokulun 2. sınıfında gerçekten hayatımın dönüm noktalarından biri oldu. Çünkü ilkokulu bitirdiğim sene 80 darbesi olmuştu ve ortaokula başladığım zaman benim öğrenci numaram yoktu. Yani bu demekti ki senin öğrenciliğin hâlâ onaylanmamış. Dolayısıyla Milli Eğitim Bakanlığı hâlâ seni soruşturuyor. "Yani bu okula gidebilir misin, gidemez misin?" diye. Nihayetinde ortaokulun 2. yarısında cevap geldi. Hani babam çok uğraştı. Kütüğümüzün olduğu yere gitti, baktı, etti. Milli Eğitim Bakanlığına gidildi ama olmadı. Dedemin ismi Türk

ismi olarak geçtiği için maalesef okuldan çıkarıldım ve bir Türk okuluna geçtim ama benim okulumla bu okul arasında dünya kadar fark vardı. Çünkü belki de bizim bütün okulun nüfusu kadar bir sınıf vardı. Tabii ki abartıyorum ama gittiğim sınıfta 50 kişiydik biz. Tek bir sırada 3 kişi oturuyorduk. Kendimi bütün o okulun içinde karınca gibi hissetmişim. Yani o kadar küçüldüm, küçüldüm ki hiç görünmüyordum sanki. Çünkü diğer okulda herkes seni tanıyor. Başarılıysan hele zaten biliyorlar seni. Dolayısıyla sanki artık hiçbir şeydim o okulda ve hiç o okula gitmek istemedim. Hatırlıyorum bir sefer okula giderken düştüm, tekrar eve döndüm. Düştüğüm için okula gitmek istemedim. Böyle çok ufak şeyleri bahane edip okula gitmek istemiyordum.

Artık sıkıntıdan mı ya da yediğim şeyden mi bilmiyorum. Ya gittiğim seneydi yani yarım sene ortaokulun ikinci senesi ya da orta sondaydı sarılık geçirdim ben ve çok ağır olmuştu sarılığım. Siroza dönüyormuş. Hastanede kaldım filan. Gerçekten çok, herhalde okuma hayatımın en zor 1,5 senesiydi sanki böyle 10 sene gibi geldi. Sonra baktım olmuyor. Benim hiç zayıf gelmeyen o kadar başarılı öğrenciyken Türkçe ve matematikte zayıf getirdim ben. Türkçeyi kurtardım ortaokulun sonunda ama matematik kaldı, olmadı.

O dönem meslek liseleri sınavla alıyordu öğrenciyi. Ben de daha az kapasiteli olduğu için ne yapabilirim, ne yapabilirim diye düşündüm. Ailede dikiş bilen var. Anneannem zaten ömrünü dikiş dikerek kazanmış. Bu arada anneannem Rum. Yani hem Rum hem Ermeni böyle aslında, melez bir aileden geliyorum da diyebilirim bir taraftan. Annem de biliyordu dikiş. Ben de o bölümü seçtim. Sınavlara hazırlandım ve meslek lisesini kazandım. Oraya geçtim. Yani matematiğim hâlâ zayıftı hani. Eğer lise 1’de ben onu başarılı geçemeseydim tekrar, ortaokul sonu tekrar okuyacaktım. Öğretmenler şu, bu derken atlattım. Meslek lisesinde de fizik, kimya; o, bu, şu hiçbir şey yok. Teorik dersler giderek zaten çok azalıyor. Dolayısıyla o okulu daha rahat bir şekilde bitirdim ama bir daha hiç okumak istemedim. Yani şöyle üniversiteye devam etmek istemedim. Sadece ailem benim okumamı istediği için liseyi bitirdim. Bana kalsa ben orta 2’de bıraktığım okulu. “Yani teyzeme beni evlat edinir misiniz?” diye yalvardığımı da hatırlıyorum. Tek okuldan ayrılmak zorunda kalmayayım diye. O yüzden liseyi zor bitirdim.

Üniversite sınavına girdim ama bunu herhalde 3-5 kişi bilir. Bir elin parmağını geçmez bunu yaptığımı bilenlerin sayısı. Üniversite sınavına girdim, kitabı hiç okumadan cevapları işaretledim ve çıktım. O dönemde de 1. sınavı kazanamayanlara aptal gözüyle bakarlardı. Hani o kadar basitti. 2 aşamalıydı. 1. aşama çok kolaydı ve ben tabii ki onu kazanamadım. Çünkü bakarak yapmadım. Aslında isteğimi de gerçekleştirmiş oldum. Kazanamama isteğimi. Ondan sonraki senelerde kurslara gittim. Hani meslek lisesinde öğrendiğim o dikiş kısmını destekleyici modelistlik kursuna gittim. Sonra biraz dil kursuna gittim. Fakat ben herhalde kuzenim gibi olacağım diye düşünüyordum. Çünkü azınlık bir ailenin çocuğusanız yine aynı benzer bir aileden erkekle evlendirilmek istenirsiniz. Dolayısıyla ben de kuzenim gibi bir şekilde görücü usulü birisiyle evleneceğim ve çoluk çocuğa karışacağım, diye düşünüyordum ama olmadı. Yani bir sürü insan çıkarttılar karşıma ama hiçbirisi yani hani benim ısındığım birisi olmadı. Ve hep kısa boyluyum diye de kısa boylu birilerini bulup karşıma çıkarıyorlardı. Oysa ben kısa boylu istemiyordum. Şimdi o da olmayınca babam galiba biraz hayal kırıklığına uğradı sanki. Hani benden beklediği şey ya evlenip gideceğim ya da o zaman evdeysem bir şekilde eve de destek olacağım. Böyle bazen kızdığı zaman ağır konuşurdu, sonra o da üzülürdü ama hani o

zaman evde boş boş oturuyor gibi bir şey çıktı ortaya ve ben iş aradım. Sonrasında ufak giyim atölyesinde çalışmaya başladım. 3 sene, 3,5 sene orada çalıştım. Sonrasında da bir akrabamın yönetici pozisyonunda olduğu bir şirkete geçtim ve orada hiç bilmediğim bir işi öğrenerek yapmak durumunda kaldım. O da finans muhasebesi. Aslında 21 yıl boyunca yapacağım mesleğimi öğrendim orada.

Şimdi orada çalışırken aslında tamam hani matematik hiç de öyle sevdiğim bir şey değildi ama bir şekilde orada faydalı olma hissi bana iyi geldi. Birilerine faydalı olma hissi bana iyi geldi ve dedim ki şimdi ben burada çalışıyorum. Burada ilerlerim, ilerleyemem, bilmiyorum ama buradan çıkmak zorunda kalırsam o zaman sadece lise mezunuyum. Ve beni kim işe alacak hani sadece iş tecrübemden dolayı? Dolayısıyla liseyi bitirdikten 10 yıl sonra ben kursa gitmeye başladım. Üniversite kursuna ama tabii şimdi şöyle bir şey var. Meslek lisesi mezunu olduğum için ben hiçbir şey bilmiyorum. Fizik, kimya zaten sayısal yok. Sözelde de coğrafyam zaten sıfırdı. Hiç sevmiyordum coğrafyayı. Neyden gireceğim, hangi şeyden gireceğim? Tek aklıma gelen dil oldu. Bir kursa yazıldım. O kursta gerçekten çok iyi bir kurstu. Yani dil konusunda beni çok geliştirdi ve ben orada deneme sınavlarına girdiğimde ağlayarak çıkıyordum. Yok hani ben bunu yapamayacağım, olmayacak bu diye ve benim hayalimdeki bölümler işte Arapça 2. Öğretim yani böyle hani çok düşük puanlı bölümler. Hani İngilizce bölüm belki 2 tane filan yazdım, onlar da zaten şehir dışıydı. Dolayısıyla hep İngilizce dışında farklı hangileri olabileceğini bakarak bir sıralama yapmıştım. Ama gerçekten o dönemde çok çalıştığımı hatırlıyorum. Artık sonunda sabahları test çözmekten gözlerim ağrıyarak uyandığımı hatırlıyorum. Girdim ve herhalde ben en son tercihim kazanırım. Arapça 2. Öğretim işte diye beklerken dördüncü tercihim olan dil edebiyatını kazandım. Şehir dışında ama ve işi gücü bırakıp şehir dışına gittim. Herkes bana sen manyaksın, dedi. Hani kurulu bir işin var, niye bırakıp gidiyorsun? Birikmiş ufak da bir param vardı.

Aslında ilk dönem orada aileme de yük olmadım. Tabii daha küçük bir şehir olduğu için gittiğim yer ve çok da tutucu bir şehirdi. İlk dönem çok zorlandım. Ağlayarak arkadaşlarımı aradığımı hatırlıyorum. Hem çevre hem bazı öğretmenler çok zorladı ama ikinci dönem daha rahattı. Özel yurttan kalmak zorunda kaldım. Devlet yurdunda kalmadım. Şükür ki orası çıktı karşıma. Oradaki hem oranın müdüre hanımı hem oda arkadaşım, hâlâ oda arkadaşım benim çok yakın dostum. Hani o iki insan o bir seneyi benim çok daha rahat geçirebilmeme yardımcı oldu. Ve aslında bir tek yaptığım şey dile çalışmak olduğu için notlarım da çok yüksekti. Ben o bir seneyi biraz kendimi sıkıp bir senenin sonunda yeniden yaşadığım şehre geldim ve yatay geçiş için yaşadığım şehirdeki üniversiteye başvurdum ve kabul edildim.

Yaşadığım şehirdeki üniversite ile bırakıp gittiğim iş yeri birbiriyle çok yakındı mesafesi. Dolayısıyla bu tarafa döndükten sonra hem çalışıp hem de okumaya başladım. Ve amacım aslında akademik kariyer yapmaktı. Ama sanırım benim bu okumakla ilgili bir yerlerde bir şeyim var. Maalesef bu sefer de üniversite 3. sınıfının 2. yarısıydı babamı aniden kaybettim. Yani çok genç bir ölümdü aile kaybında. Hiçbir şey için zamanıdır, diyemeyiz ama 58 yaşındaydı babam. Yani birkaç ay içinde kaybettik. Dolayısıyla benim öyle akademik kariyer gibi bir şeyleri düşünecek durumum yoktu. Yani onun yasını bile tutamadım zaten. Çünkü annem, hani giderek çok ağır bir depresyona girdi babamdan sonra. Kardeşim zaten küçüktü ama o da liseyi bitirmişti ve çalışmak zorunda kaldı. O da devam edemedi üniversiteye

dolayısıyla. Ben de hani o 1,5 seneyi, gerçekten çok zor bitirdim üniversiteyi. Full time çalışmaya devam ettim ve okuma defterini de böylece kapattım.

21 yıl muhasebe yaptım. Bunun 15 yılı tek bir şirkette geçti. Yani eğer şirket kapanmasaydı oradan emekli de olurum ben. Benim için bir sıkıntı yoktu. Sonra ama şirketin kapanma durumu olunca yavaş yavaş artık herkes dağılmaya başladı. Herkes farklı işlere dağıldı. Ben de ilk önce ekspertiz yanında çalışmaya başladım. Arabalardan hiç anlamayan, arabaları hiç sevmeyen bir insan olarak benim için tamamen travmatik bir 1,5 ay filandı. Aslında orada çalıştığım müdürlerim beni çok sevmişlerdi, çok beğenmişlerdi. Ama biraz mükemmeliyetçi bir tarafım da olduğu için şimdi orada hata yapabilirsiniz evet, zaten müdürünüz de zaten size bunu söylüyor ama hani ben bunu çok kaldıramıyorum. Bir de çok stresli, hani araçlara bakılıyor, araçlar alınıyor, teslim ediliyor. Doğru düzgün teslim edildi mi, edilmedi mi? Hani sorumluluk sizde, hepsini sizin kontrol edip onaylamanız gerekiyor. Yok, dedim; bunu ben yapamayacağım. Bir de çalışma saatleri de çok uzundu. O arada evlendim. O kısmı da anlatırım. Dolayısıyla oradan ayrıldım ama yine Tanrı'nın güzel bir hediyesi o arada annemin çok yakın bir arkadaşının kızı yine muhasebeyle ilgili birini arıyordu, oraya geçtim. Orada da uzun bir süre 5,6 yıl çalıştım.

Hemen evliliğe döneyim. Aslında babam çok kıskanç bir adamdı. Çocukluğum çok güzel geçmişti. İnanılmaz, doya doya yaşadım çocukluğumu ama ergenliğim çok zor geçti. Çünkü Anadolu zihniyeti olduğu için babamda hani konu komşu ne der, etraf ne der, akrabalar ne der zihniyetiyle beni çok kısıtladı. Kıyafetimden makyajıma kadar. Yani bir gün hiç unutmuyorum. O dönem streç pantolonlar yeni çıkmıştı. Trenkot pantolonlar. Yani hani ben kıyafet alışverişinde bile babam bana bir şey der mi, bunu giyebilir miyim? Hani öyle alırdım. Ancak annemin böyle hani tamam bunu giyersin, baban yokken giyersin, derdi. Onun zoruyla alırdım birkaç kıyafeti. O streç pantolonu da öyle aldığım bir kıyafetti. Üstüne de askılı bluz giyinmişim, arkadaşlarımla buluşmuştum. Eve geldim ki babam gelmiş. Cumartesi günüydü, tahminimden erken gelmiş. Odama geçeceğim ama odama geçmem için salondan geçmem gerekiyor. Salonda babam var. Koşarak odama geçtim. Tekrar salona geldiğimde bana dedi ki: "bir daha böyle don gömlek dışarı çıkma." Yani vücut hatlarımı ortaya çıkarttığı için o kıyafet onun için aslında ha çıplaktı ha öyle giyinmişim, bir şey fark etmiyordu. Ama onun o baskısı benim şu andaki yaşıma kadar hâlâ devam eden bir şeydir. Yanımdaki kadınlara da hatta böyle tedirginlikle bakarım yani. Onların adına tedirgin olurum. Mini etek giydiler mi, ay nasıl işte ayak ayak üstüne attılar mı, göğüslerinin çatalı göründü mü? Çünkü babam hep erkeklerin zihniyetini bana empoze etti. Yani erkekler böyle düşünür, erkekler böyle yapar. Sen böyle giyinirsen onlar şöyle seninle ilgili yorum yapar. Dolayısıyla benim kafamda onlar hep böyle giyinirsem onlar arkamdan bakacaklar, buramı açıtıysam benimle ilgili böyle düşünecekler, düşünceleri hep geçtiği için kendimi hep kısıtladım. Dolayısıyla onun o baskısı benim üzerimde çok egemen oldu. Aslında anneme çok nasıl diyeyim hiç çektirmemişti hani. Öyle çekirme lafı vardır ya bizde. Halamlara çok çekirmiş. Eteklerini kesip atmış. Ama anneme hiçbir şey yapmamış ve annemin dönemindeki miniler hani direk böyle poponun altındaki miniler yani oturamazsın bile. Öyle miniler. Benim zamanımda hiç öyle bir mini modası da yoktu ama işte dar mar, makyaj yaptın yani en ufaklık böyle mavi bir kalem çeksem gözüme birileri de bugün mavilenmiş, derdi. Yani böyle takılırdı. Espri yapardı belki ama yine de onu böyle bana

söylürdiler. Dolayısıyla onun hani şeyi çok vardır üzerimde. Erkek arkadaşım da dolayısıyla hiç olmadı benim. Çok böyle büyük yaşıma kadar. Nasıl diyeyim 30 yaşıma kadar belki. 30 yaşındayken diyorum. Çünkü babamı da 30 yaşındayken kaybettim. Ve bizim dönemimizde de hani böyle bir erkek yanında olsa hemen böyle adın çıkar. Öyle olur yani sıkıntılı bir dönemdi. Ve ben de hep dikkat ettim. Babama aman bir laf gitmesin. Kızmasın, sinirlenmesin ama bir gün bir konuşmamız vardı onu hiç unutamayacağım. Şimdi baktı, gördü, ben evlenemiyorum. 25-26 yaşındayım filan. Çünkü kuzenim çok genç evlendi 18-19 yaşlarında evlendi. Hatta 19’unda çocuğu olmuştu. Ben hani 25-26 olmuş, hâlâ evlenememişim. Bana şey dedi: “Hani benim haberim olmasaydı da sen yapsaydın.” Kafamdan böyle aşağı kaynar su indi. “Ya baba,” dedim, “ben sana saygımdan, yani seni aptal yerine mi koysaydım ben o zaman. Sana saygımdan ben bunu yapmadım.” Ve böyle bir tartışmamız olmuştu. Ama sabahında beni öpüp gittiğini biliyorum yani, hep öyle olurdu.

O, işte onu da anlıyorum. Çünkü onun küçüklüğü çok daha travmatik. Onun ailesinin yaşadıkları daha da travmatik. Travmaların nesilden nesile geçişini çok rahatlıkla anlayabiliyorum. Hakeza annemin de öyle. Ruhsal hastalıkların olduğu bir geçmişi var ve hani direkt dedem olmasa da ama amcam kendisinde de vardı. Teyzemde de vardı. Yani anlayabiliyorum ve onları kesinlikle suçlamıyorum. Ama tabii ki o çocuklukta, ergenlikte bir şeyleri anlamak o kadar da kolay olmuyor. Hani şu yaşında geriye dönüp baktığımda bunları görebiliyorum yani. O baba ki 40 yaşındaki babasını bir sabah yatakta ölü olarak buluyor. Ve yani hani evde büyük olarak büyük abi var. Büyük abi askere gidiyor. Çok küçük 9-10 yaşlarındayken, 12 yaşındayken bütün ailenin, hani kardeşler çalışmaya başlıyorlar. Böyle bir süreçten geçmişler. Dolayısıyla bütün o kaygılarını, korkularını yani bunları bir türlü idare edememe halini ve o halin bize yansımaları özellikle bana yansımaları çok, çok iyi anlıyorum.

Çok atladım, oradan oraya ama erkek arkadaş kısmına gelince böyle yani ben 30 yaşına kadar hiç erkek arkadaşım olmadı. Ondan sonra da 3 erkek arkadaşım oldu. Zaten 3. ile evlendim. Ama 1. çok kötüydü yani. Babamı daha yeni kaybetmişim. Ve sanki o kaybı orada buluyor gibi ona çok sarıldım ama adam biraz psikopat çıktı. Yani tam olarak şu anda hikâyesini duyduğum bu hani dövüldükleri halde yok o beni seviyor diyen kadınların aslında ne yaşadıklarını birebir yaşadım. Yani bir gece sokakta iskele demir parmaklıklarına beni fırlatıp attığını hatırlıyorum. Ama hani bütün bunları yaşamış olmama rağmen ondan ayrılmam da yine o kadar zordu. Hâlâ ondan kopamıyordum ama bir arkadaşımın da yardımıyla ondan koptum. Ama hâlâ onun kendine has nasıl diyeyim psikopatlığı mı diyeyim ya da onun kendi ruhsal rahatsızlığı mı diyeyim? Hep böyle karşıma çıkıp beni rahatsız etti. Kısa süreli bir şey olmadı. Hep böyle uzun süren bir süreç oldu ve beni çok hırpalayan bir süreç oldu. Sonrasında bir erkek arkadaşım oldu o çok uzun sürmedi ve ben diyordum ki artık herhalde evlenmem hani. İlle de evleneyim diye öyle bir arayışım yoktu ama o 15 yıl çalıştığım firmada hiç aklıma gelmeyen biriyle ben yakınlaştım. İşte o yakınlaşmada aslında benim hayatımın dönüm noktalarından biri olan bir hastalıkla oldu.

2,5 ay bir hastane odasında yatağa bağlı kaldım. Böyle binde bir görülen bir hastalık. O hastane odasında kalmak zorundasınız hatta. Çünkü sizin tansiyonunuzu dengelemek zorundalar. Yani

vücudunuzdaki o alfalarla betaları dengeye oturtup sonrasında sizi ameliyata alıyorlar. Çünkü vücutta adrenalini üreten bir kist var. Dolayısıyla ben aslında 1 sene boyunca vücudumda bir saatli bombayla yaşamışım ama ben onu hiç fark etmeden orada yaşadım. Ama o 2,5 ay boyunca bunu ben o kadar çok içime aldım ki doktorlar sürekli üzerime düştüler. İşte hareket etme, aman öyle olmasın, aman böyle olmasın. İşte atak gelirse şunu yapacağız, bunu yapacağız. 2,5 ayın sonuna yaklaşırken tam da böyle ameliyat zamanım gelirken ben kendimi camdan aşağıya atlayıp kendimi öldürmek gibi bir düşüncenin korkusuyla baş başa buldum. Ya kendimi camdan aşağıya atarsam. Geceleri yatağın içinde kitlenmiş vaziyette yatıyordum. Çarşafa sarılmış. Annemi yokluyordum, hani uyumasın, beni gözetlesin ki ben bir şey yapacak olursam bana engel olsun. Dedim ki, “tamam, sonunda delirdim.” Yani ben bunu doktorlara anlatsam beni buradan çıkarırlar, binanın karşı tarafında akıl ve ruh sağlığı merkezi var. Beni oraya alırlar hani akıl hastalarıyla birlikte. Ben bir cesaret doktorlara bunu anlattım ve bana psikiyatriden bir konsültasyon ayarladılar. Korktuğum gibi o kadar da çok delirmemişim. Delirmişim ama o kadar değil. Kaygı bozukluğu teşhisi konuldu. Sonradan rahatladım ama o kadar garipti ki hani panik atak yaşadığımızda, kaygı bozukluğu yaşadığımızda kalbiniz çarpıyor, tansiyonunuz yükseliyor ama benim hastalığımda aynı belirtileri veriyor. Yani tansiyon yükselmesi benim hastalığımda da aslında atak haliydi. Ben bir gece ciyak ciyak bütün hastaneyi inletircesine “ben ölüyorum” diye bağırdım. Hâlbuki aslında panik atak yaşıyordum. Dolayısıyla tam böyle iyileşip kurtulacağım, dediğim bir süreçte böyle ruhsal bir rahatsızlıkla alt üst oldum.

Ben artık o hastaneden çıktığımda da hiçbir umut verememeye başladım. Yani hani çünkü o korkularım nasıl denecek? Ben eve gittiğimde evde balkon var. Odamda ya oradan da kendimi atarsam. Yani bir türlü o kısır döngünün içinden çıkamıyordum. İlaç tedavisine çok başlayamamışlardı, ameliyat olacağım için sadece psikoterapiye başlamıştım ama artık çok kontrol edilmez durumda olduğu için sanıyorum ameliyat öncesi bir sakinleştirici ilaç verdiler. O da sadece ameliyattan sonra biraz geç uyanmama sebep olmuş, bunu duydum ama sonrasında tedavim devam etti. Dolayısıyla ben hastanedeyken hâlâ o atak hallerim devam etti. Hatta bir gün 24 saat o atağı yaşadığımı hatırlıyorum. Yine böyle yatakta oturmuş, kıpırdamadan üstelik ameliyat olmuşum, bitmişti her şey, böyle yorucu bir süreçti o 2,5 ay. Ama hani şükür geçti. İşte o 2,5 ayın bana kazandırdığı şey eşim oldu. Çünkü şirkette beni çok merak eden olmuş. Herkes arıyor, soruyor, ziyarete geliyorlar. Eşim de beni ziyarete gelmenin yollarını kolluyormuş. Böylece aslında tabii fırsattan istifade beni ziyarete geldi. Tabii telefonlarımızı da birbirimize alıp vermiş olduk. Ve orada çok tatlı bir zaten arkadaşlığımız vardı ama çok tatlı bir yakınlaşma oldu ve sonrasında da o yakınlaşma evliliğe dönüştü.

15 yıl işte o ilk çalıştığım firmada çalıştım, sonra 1,5-2 ay gibi bir ekspertiz firmasında çalıştım. Sonra da bir 6 senelik yine muhasebe diyeyim, bu sefer resmi muhasebe yaptım. Diğer taraftan yine şirketle ilgili raporlamalarla ilgili bir sürü şeyi de yaptım. Orada da böyle bir 3-4 yıl sorunsuz geçti. Fakat 4. yılın sonuydu, oranın müdürü benim de arkadaşım. Aslında annesi benim annemin yakın arkadaşı. O kızcağız da benim yakın arkadaşım. Fakat onunla kişisel olarak bir çatışmamız oldu. Sonrasında o çatışma onda bir şekilde bir kızgınlığa dönüştü. Çünkü ben biraz daha böyle mesafe koymaya çalıştım aramıza, o da sanırım onu farklı değerlendirdi.

Yani ona öfkeli olduğumla ilgili bir sonuç çıkarttı ve bir süre mobbing yaşadım. Yani bana böyle çok olur olmadık yerlerde öfkeleniyordu. Şahsi algıladığı için duygusal davrandı da diyebilirim.

Ama oranın esas, yani taciziyle ilgili yaşadığım bir şey vardı. Yani bunun çok ufak yollu bir taciz olduğunu... çünkü ben çok safım, yani aslında babamın beni bu kadar temkinli büyütmesine rağmen yine de insanların ben yani kafamda hiç o erkektir, bu kadındır, diye bir ayırım gözetmedim. Dolayısıyla yaşadığım şeyleri kadın olduğum için yaşadım da bu geldi başıma, diye bir kantara koymadım. Ya da içimde öyle bir öfke, ayrımcılık böyle şeyler de oluşmadı. Ben insan olarak baktım herkese. Yaşadığım şeyi de bir insan olarak yaşadığım şeyler olarak değerlendirdim. Dolayısıyla da sevdiğim, güvendiğim insanlara da hani öyle kadındır, erkektir odur, budur diye bir etiket koymadım. Ama çok kısa bir anda, çok ufak bir anda, ufak bir taciz yaşadım orada. Aşırı rahatsız edici değildi ama tacizin her türlü rahatsız edici. Fakat hani oradan ayrılmakla ilgili bir şey de düşünmedim ondan sonra. Çünkü dediğim gibi oradayken ben onun adını koymadım böyle. Sonrasında hani düşündüğümde ve aslında başka kişilerden duyduğum şeylerden sonra onu aslında o da tacizdi dedim.

Şirket mekân değiştirmek zorunda kaldı yani. Bir yerden başka bir yere taşınmak zorunda kaldı. Orası da benim ulaşım olarak çok zorlandığım bir mesafe oldu. Sabahları çok erken kalkmak zorunda kaldım. Dönüşte trafiğe çok kaldım, eve çok yorgun döndüm. Bir de çok şirketin birlikte çalıştığı firmalarla da bir sürü değişim oldu. Çok stresli bir dönemdi şirkette. Dolayısıyla orada son 2 senem çok zor geçti ve benim kaygı bozukluğum tetiklendi. Ve ben yine ilaç tedavisine başlamak zorunda kaldım ve dedim ki “yani hastalığım mı yoksa para mı” ki oradan tazminat alarak çıkabileceğim bir durumum vardı. Onu kullanarak oradan ayrıldım ve bir sene boyunca çalışmadım, yani neredeyse 8 ay çalışmadım.

Hep annemle birlikteydim o dönemde. Aslında iyi ki de annemle birlikteymişim. Çünkü aslında ona bir şekilde veda etmişim. O 8 ay çalışmadığımın senesinin sonunda annem de rahatsızlandı. Zaten konulmuş bir teşhisi vardı. O atak yaptı ve o atak hani önüne geçilemeyecek şekilde çok çabuk ilerledi. Aslında doktorun konuşmaları ümit vericiydi yani. Hani ilaçlarla biraz düşecek, düşecek ama sonrasında toparlayacak. Dolayısıyla onun getirdiği o ağır süreç bizim için “eyvah gidiyor, kaybediyoruz,” gibi bir şey değildi. “Tamam, düşüyor ama sonrasında toparlayacak.” Dolayısıyla onun kaybı çok şok edici oldu. Yani bir şekilde gördüğüm bir şey ama diğer taraftan da doktorun sana söylediği “toparlayacak” ama öyle olmadı. Bilmiyorum, hani doktor hatası mı, ben biraz ona vuruyorum. Yani kendimde çok suç buldum. Keşke ben araştırseydim. Keşke ben baksaydım ama tabii ki keşkelerin pek de faydası olmuyor yaşadığın şeyi geriye almak için. Dolayısıyla aslında o 8 ay anneme veda ettiğim bir süreç olmuş. Neredeyse her gün ona gidiyordum. O da tipik bir anne olarak hani “nasıl iyi bakabilirim” “İyi bakabilirimin” ondaki açılımı nedir? Yemek yedirerek. Kahvaltı veriyordu. Daha kahvaltım bitmeden, “sütlaç var, meyve var, poğaça var, kurabiye var.” “Anne, daha yeni kahvaltımı bitirdim.” diyordum. Bu şekilde bir süreç yaşadım ama iyi ki de yaşadım. Hani o zaman ona kızıyordum. “Anne, yapma etme. Ne yapıyorsun,” ama iyi ki de onu yaşamışız.

O dönemde başka bir iş teklifi aldım. Şimdiye kadar belki de liseden beri hayalini kurduğum bir şeydi. Sadece yazmak ve okumak üzerine bir iş teklifi aldım. Ara ara yine yazıyordum, bazı

dergilerde yazılarım çıkmıştı. Ufak bir dergide, arkadaşımın yaptığı bir dergide editörlük yapmışım filan. Hani aslında süreç başlamıştı ama bu hani böyle direkt resmi olarak ve işim, tek işim olarak hayatıma geldi yine Tanrı'nın bir hediyesi olarak. Ve şimdi de hâlâ orada çalışıyorum, çalışmaya devam ediyorum.

Evlendim ama çocuk yapmadım. Evlendim ama eşim Ermeni değil. Dolayısıyla halalarım ilk başta benimle görüşmediler. Nişanıma mesela hiçbir halam gelmedi. Sadece kuzenlerim geldi elçi olarak. Aynı şekilde nikâhıma da öyle kimse gelmedi, sadece kuzenlerim geldi. Anne tarafımdan teyzem vardı, eniştem vardı. Kuzenimin biri zaten tanıyordu. Çünkü aynı iş yerinde onun eşiyle birlikte çalışıyordum ben. Hani dolayısıyla onun zaten tanıdığı birisiydi. Onun için bir sıkıntı yoktu ama eniştem ve teyzem de biraz temkinliydim başta fakat ona bir şans verdiler. Hani onun da ailesini tanımak istediler ve tanıyınca da çok sevdiler. Direkt kabul ettiler, içlerine aldılar. Ama halalarım aynı olmadı. O biraz zaman istedi. Yani kaç sene sonrasındı hatırlamıyorum evlerine gittiğimde hani 1 sene sonra da gitsek belki bir şey demezlerdi ama hani o rahatlığı bulduğumda ben gidebildim ancak. Dolayısıyla da evliliğimde de hani böyle bir şey oldu. Çocuk yapmadım, diyeyim. Aslında belki tamamen eşime bıraksaydım o belki isterdi ama o zorlamadı beni.

İki şeyden ötürü yapmadım: 1. Bu kaygılarımdan dolayı yapmadım. Çünkü hani çocuğumuz olduktan sonra pardon ben buna bakamıyorum, geri iade edeyim diyemiyorsunuz. Dolayısıyla yaptın mı buna bakacaksın ve onun her türlü her şeyini de karşılamakla yükümlüsün ve şikâyet etme lüksün yok. Yani bu belki çok büyük bir konuşma olacak ya da hani anne babalar bunu duyduklarında kızacaklar ama hani yorulmayı yüzde yüz anlıyorum. Gerçekten insan kendini bıkkın da hissedebilir ama hani o çocukla ilgili yaşadığınız her şeyi siz seçtiniz. Ben seçecektim. O çocuk bu dünyaya gelirken hiçbir yani ben dünyaya geliyorum ama hani şunu, şunu yapacaksın, bak bunu yapıyorsan geleyim, yoksa gelmeyeyim, hani öyle olsa yani böyle bir pazarlıkla gelmiyor bu çocuk. Sadece ben anne olmayı istediğim için bu çocuğu doğuruyorum. Kocam baba olmayı istediği için bu çocuğu istiyor bu kadar. Bazen inançlar da tabii ki devreye giriyor ya da çoğu zaman inançlar devreye giriyor ki bende inançlı bir insanım. Öteki dünyaya inanıyorum. Ölümünden sonraki dünyaya inanıyorum. Dolayısıyla hani tek yaşadığımız dünya bu değil. Ben inandığım diğer dünyada burada yaşadığımız hiçbir şeyi yaşamayacağımızı düşünüyorum. Ona rağmen ben bu dünyada ölene kadar onun ya da belli bir zaman kadar onun yanında olacağımı garanti edemediğim bir dünyaya, acılarla dolu bir dünyaya bir çocuk getirmek istemedim. Çünkü onun çektiği acılardan da aslında bir şekilde ben sorumlu olacağım. Yani hem kendi kaygım, çünkü ben zaten psikopatım. Çocuğa bakarken iki şansım var. Ya daha da psikopatlaşacağım çocuk da çok sağlıklı büyümeyecek ya da kendimi sıkacağım ama sonunda beni hastaneye kapatacaklar çocuk annesiz kalacak gibi, benim böyle senaryolarım vardı. Belki bunların hiçbirisi olmayacaktı bilmiyorum. Belki o bana bir sürü şey öğretecekti. Belki bir sürü yanım şifa bulacaktı. Onları bilmiyorum ama pişman mıyım, değilim. Çünkü ben bir gün gelsin kapımı çalsın, diye de çocuk doğurmak istemedim. Yarın, öbür gün bana bakar diye de bir çocuk doğurmak istemedim. Sadece onu iyi yetiştirememekten, ruhsal olarak iyi yetiştirememekten korktum. İkincisi de, bu dünyada o acıları yaşamasını istemedim. Yani dünyanın acılarını yaşamasını istemedim ama ne yaptım? Gittim, bir kedi sahiplendim. Ne oldu dersiniz, yani herhalde bir çocuk için kaygılanabileceğim kadar ona kaygı yaşıyorum, yaşadım.

Yani bütün ömrü boyunca kedi bakmış, kedi sahiplenmiş arkadaşlarım var. Bir değil, birkaç tane, belki ömürleri boyunca veterinerine gitmemişler. Veteriner hekimlere gitmemişler. Ya da gittilerse belki birkaç sefer uğramışlardır.

5 senedir birlikteyiz onunla, 5 sene boyunca veterinerden çıkamadık. Ve hep böyle antin kuntin bulunamayan hastalıklar, sonradan çözölen şeyler, bir de ben bu dünyayı hiç bilmiyorum. Hani dışarıda gördüğümüz bir veteriner kliniğine götürürsünüz, oradaki hekimlerde tedavi eder. Oysa onların da hocaları varmış mesela. Bilmem kim hoca dişte, gözde uzman hoca. Bunları duydukça da böyle bir allak bullak oldum. Hani onları öğrendim. Tabii ki bu süreçte dolayısıyla bana dünyanın en harika sevgisini yaşattı. Gerçekten belki de hiçbir yerde bulamayacağım teselliyle beni teselli etti. Yani aslında annemden sonra herhalde Tanrı'nın o zaman eli oldu o. Ama aynı şekilde de bir o kadar da kaygı içinde boğuldum onunla birlikte. Özellikle bu pandemi sürecinde herhalde en çok kaygı yaşadığım o oldu. Çünkü ikimize birden bir şey olursa eşimle birlikte o ne olacak? Evde tek başına kalacak. Ona kim ulaşacak? Çocuğumun ruhunu bozmaktan korkuyordum ya, tamamen benim gibi bu kedi panik atak. Çünkü ayrılık anksiyetesi yaşamış bir bebek. Annesi bakmamış ona ve bir kadın bulmuş, ben de o kadından sahiplendim. Dolayısıyla yani ben acı çektiğim zaman direkt gözlerini açarak bana bakıyor ve sonrasında onda bir şey çıkıyor. Yani bir alerji çıkıyor, başka bir şey çıkıyor. Böyle bir kediye sahip oldum. Çocuğum olmadı ama aslında Tanrı galiba bana birazcık birazcık bir şeyler öğretmeye çalışıyor sanırım. Karşıma böyle bir kedi çıkardı. Ama şükür ki ben çok fazla onu delirtmiyorum. Hani onun bir deli hali var, benim bir deli halim var, öyle karşılıklı deliriyoruz.

Anneannemlerle birlikte otururken orada kız arkadaşlarım çoktu. Özellikle karşı komşumuzun kızıyla nerdeyse büyüdüm. Sürekli sokakta oynardı, zaten evcilikti, şuydu, buydu. Bir de böyle ahşap evler vardı. Ahşap evlerin kapıları açık olur yanımızda mesela yine anneanneminkine benzer bir ahşap ev vardı ve orada bir öğretmen otururdu. İsmi o değildi de diyelim ki Fatma'ydı. Fatma Hanım teyze. Çünkü herkes Fatma Hanım der, bizim için de Fatma Hanım Teyze. Direkt bunu yaşadım ben. Sokaktakiler direkt bilmem ne hanım teyze, bilmem ne bey amca. Bakkalımız vardı öyle. Yani tipik mahalleli. Hani o kadın belliydi, öğretmendi, bakkalımız belliydi, bilmem kim amca. Birçok komşumuz vardı. Karşılıklı komşulara, yandaki komşulara gidip gelinirdi ya da en azından çocuklar birbirlerine gidip gelirlerdi. Ya da mahallede toplaşıp oynardık. Aileler de birbirini çok tanırdı. Onlar beton binaydı ama o kadar güzel ilişkiler vardı ki direkt sanki böyle şimdi oturduğum binada alt komşum gibiydi. Karşılıklı böyle ilişkiler. Hatta biz taşındıktan sonra, yani daireye geçtikten sonra zaten arası çok yoktu hani anneannemlerle çok yakındı. Ben hâlâ mahalleye gelirdim ve orada arkadaşlarla oynardım. İşte şey olurdu. Mesela okuldan ödev verirler, o öğretmen hanımın evine giderdik. Orada çünkü Meydan Larousse vardı. Benim hiç ansiklopedim olmadı mesela çünkü çok pahalıydı onlar. Bir ara şey verdi işte gazete kuponlarını biriktirip, biriktirip onlardan da oldu mu olmadı mı hatırlamıyorum ama hani bizim Google'mız o teyzeydi. O öğretmen teyzeydi. Giderdik işte Meydan Larousse'tan açardık ödev için notlar alırdık hazırlardım, dönerdim. Her zaman çok nazik, çok kibar karşılardı bizi. Mesela bayramları çok hatırlamıyorum hani ne yapardık. Yumurta, çörek şu bu alışverişi olur muydu, mutlaka olurdu diye düşünüyorum. Çünkü annemin böyle çok kel alaka insanlara bile gönderdiğini bildiğim için mutlaka olurdu ama benim tek odağım oynamaktı o dönemde. Diğer apartmana geçtiğimizde çünkü ben

hatırlıyorum orada samimi olduğumuz komşulara annem çıkartırdı, götürürdü öyle çörek. Böyle yakın ilişkilerdi aslında sıcak olurdu. Hiç öyle hani şey olmazdı. İlle de böyle çok iç içe olması gerekmiyor hani. Böyle her gün git-gel gibi olmazdı ama çok samimi olurdu ilişkiler. Ben işte kaç yaşıma kadar hatırlamıyorum ama anneannemlerin mahallesine gidip orada oynadım. Sonra biraz daha büyüdüğümde bu tarafta binaya geçtiğimiz mahallede yine benim çocukluktan yani 4-5 yaşlarında tanıdığım aile oturuyordu. Onunla birlikte bu sefer bizim mahallede erkekli kızlı karışık gruplarımız oldu. Çünkü yaş da böyle biraz büyüdü, işte abiler vardı. Böyle bizim korumalarımız gibi onlar. En büyük zevkimiz şey tabii ki apartman önlerinde o demirlerde filan oturup orada muhabbet etmek. Neyin muhabbetini yapıyorsak işte. Muhabbet ederdik.

Oralara gidince aslında tabii bu şey, 80 dönemi zamanı çok böyle hem sokağa çıkma yasakları da sanıyorum oluyordu. Hem de böyle çatışmaları filan da oldu. Babamın eve gelişini hep böyle çok tedirginlikle beklerdim hani. Perdenin arkasına geçip böyle bakardım, köşeye hani köşeden dönüp gelecek mi diye. Bir gün biz mahallede oynarken böyle karşı bina şeydi, bahçe gibi ama bahçe değil. Bahçe gibi olduğu yer betonu. Dolayısıyla biz o caddede oynamak yerine o betona geçerdik. O apartmanın önünde oynardık, hani araba filan gelirse korusun diye. Merdivenlerle de apartmana çıkıyorduk. Bir tarafında kuaför vardı, öbür tarafında normal daire vardı galiba ama kuaförle de ilişkiler çok sıcak tabii annem hep oraya gidiyor, biz girip çıkıyoruz filan biz oyun oynarken birdenbire mahallede tabanca atarak birileri geçmeye başladı. Biz tabii çocuk korkusuyla hemen merdivenlerden yukarı çıkıp kuaföre sığınmaya çalıştık. Kuaför de bizi kovdu çünkü o da sanıyorum sorumluluk almak istemedi. Kovup kapısını kapattı ve ben hatırlıyorum işte iki kişi saklanamayacağımız bir yerde işte. Ortada böyle sadece köşe olduğu için gidip duvar köşesinde susup kaldığımız zamanı hatırlıyorum. Bir o zaman ilginçti, bir de bizim çok böyle agresif bir apartman görevlisi vardı. Apartmanın değil de o gençlerle oturduğumuz apartman görevlisi acayip agresifti. Hele ki temizlik yaparken filan aman diyeyim, yani oradan geçersen bittin. Ben de niye oradan geçmişim hiç bilmiyorum. Onun böyle su döküp yıkadığı bir zamanda orada geziniyormuşum. Beni saçımdan mı tuttu, kulağımdan mı tuttu, böyle sürükleyerek aldı, iteledi hani; çık buradan diye. Adam da haklı belki bizim konuşmalarımızdan hani rahatsız oluyor olabilir ama biraz sinirim biraz ötesinde bir agresifliği vardı yani. Böyle hani mahalle ile ilgili hatırladığım şeyler bunlar var.

Yani ilk aşk demeyeyim, tamamen platonik, her sene gittiğimiz bir ada vardı. Orada ben bir tekne ile ilgilenen bir çocuğa âşık oldum ve o dönemde de bir futbolcu vardı ona çok benzettim. Aynısı ama yaşı benden çok büyük. Yani ben işte orta üçü bitirmiştım, lise diyelim âşık oldum işte. Ben 14 yaşındaysam o 24 yaşında filan. Tabii hiçbir şekilde bir iletişimimiz yok, sadece bakıyorum. İşte o iskeledeyse ben koşup gidiyorum. İskelede başka bir şeye bakıyormuş gibi yapıp ona bakıyordum. Sadece bakışıyoruz böyle. Tek bir sefer konuşmuştuk. O da böyle çeşmeler vardı adada. Çeşmeden herkes su doldurur ya da gider su içer. Ben de bir baktım çeşmenin başında duruyor. Koştura koştura gittim. Benden önce çeşmeden su doldurmuş, çeşme çok açıktı. Ben tabii çeşmeye eğilince içemedim. Her tarafım su oldu, yüzüm gözüm. Sonra az kapatayım içemezsin, dedi. Hâlâ o cümle hafızamdadır. Tek konuşmamız buydu. Ona âşık olmuşum, sonraki senelerde zaten bir sonraki sene gittiğimde ben onu bir daha göremedim. Ama orada sürekli hani kaldığımız yerin saygın çocukları hani böyle bir çevre vardı

zaten, gençlik çevresi. Oradan bir çocuk böyle bana bakıyordu. Ben de o bakıyor diye hani öyle benim de hoşuma gitti filan ama bir şey yapmadım yani yine bir şey olmadı aramızda ama babam gördü bunu. Babam görünce her şey yasaklandı. Yani o sene öyle geçti. Seneye gitmem yasaktı. Sadece belli kriterler kondu. Hani şunu yaparsan, bunu yaparsan. Kesinlikle işte ayrı olarak bir yere gitmeyeceksin. İşte çünkü akrabalarla gidiyorduk, halamlarla gidiyorduk filan. Onlarla gidilip gelinecek, ayrıyeten tek başına bir yere gidilmeyecek, bir yere diye çıkılmayacak diye kıstaslar getirildi. Ben ancak öyle bir sonraki sene gidebildim. Dolayısıyla böyle hani bir gençlik aşkı gibi dediğim şey böyle oldu. Sonra bir de anneannemlerin mahallesinde o dediğim bakkal değil de başka bir bakkal açılmıştı, onun oğlu vardı. Yine böyle yaşıam çok küçük, ortaokul zamanları. Onunla bakışıyorduk, sonra ben, o hiç sevmediğim okula gittiğimde birlikte okuduğumuz... şimdi kızı da hatırlamıyorum. O kız da mı oraya geliyordu? Mahalledeki kızdı sanırım. O kıza mektup vermiş. Bana mektup yazmış, o kızla ulaştırmış bana mektubu. Dolayısıyla ilk aşk mektubum da oydu galiba ama içinde öyle bir şey yok. İşte, senden çok hoşlanıyorum, kaşın gözün güzel, böyle çok çocukça şeyler... Sonuna da seni seviyorum, yazmış. Üstünü de silmiş ama sonra üstünden tekrar geçmiş ki hani okuyabileyim orayı. Allah, ben nasıl sevinmişim, yani o kâğıt yırtılana kadar, lime lime olana kadar o kâğıdı sakladım. Çünkü ilk defa hani bir erkek bana bir şey yazmış. Bütün bunlardan tabii ki babamın haberi olmadı. Bu da böyle yaşandı ve bitti.

Hani böyle yani, o hani diğer bana bakan çocuğu değil ama o teknedeki olan adam ve bu mahalledeki çocuk, gerçekten hayatımda beni etkileyen iki insan. Özellikle o teknedeki çocuk, beni çok etkiledi. İlk aşkım oydu çünkü. Senelerce onu hiç unutmadım. Hep öyle biriyle evlenmeyi düşledim. İlle de fiziksel yapısı değil ama nedense onun davranışları, hareketleri, olgunluğu yani hep benden büyük olsun istedim. Benden 10 yaş büyük olsun, olgun olsun istedim. Dolayısıyla hep böyle birini düşledim ama büyük lokma ye, büyük laf konuşma derler. Şu andaki eşim benden 8 yaş küçük, dolayısıyla böyle.

Eşim, o Ermeni değil, Hristiyan da değil ve tanıdıklarımın, akrabalarımın çoğu belki de bu yüzden anlaşılamayacağımızı düşünüyorlardı. Aslında bir şekilde halalarımın da bunu onaylamaması benim üzüleceğimi düşündüklerindendi bir şekilde ya da tabii ki bir çocuk olayı olsaydı bu zor olabilirdi. Çünkü ben inancı konusunda serbest kalmasını isteyecektim ama belki eşim böyle istemeyecekti ya da zaten içinde yaşadığımız toplum gereği zaten onun inancı belirlenmiş bir şekilde doğacaktı. O etiketi alacaktı. Gerçi şu anda hani kimliklerimizde böyle bir etiketi taşımak zorunda değiliz ama evlendiğim dönemde böyleydi. Ama belki onun için geleneksel bir şey olduğu için, ailesini düşündüğü için, bir sürü şey için, belki öyle olmak zorunda kalacaktı. Hani benim gibi rahat bırakmayacaktı belki ama ben onun seçmesi taraftarı olurum ama diğer türlü olsaydı bu sefer bende inat edebilirdim. Ben de diretebilirdim. Yok, benim inancım olsun filan diye. Dolayısıyla çocuk olsaydı belki biraz sıkıntı olabilirdi, bilmiyorum. Ama ilişkisel anlamda biz hiçbir konuda tartışmadık. Zaten evlenmeden önce o benim Ermeni olduğumu da Hristiyan olduğumu da zaten biliyordu.

Aslında hiç tartışma yaşamadık derken tartıştık, hararetle de oldu hani. Benim inancım böyle, senin inancın böyle karşılıklı tartıştık inançlarımızı ama onlar hep o tartışma içinde kaldı. Bu, ilişkimize yansıyan birbirimize olan saygımızı yitirmemize neden olacak yerlere gitmedi. Ve zaten eğer siz o kaygıyı koruyabilerseniz yani hani içki masasındaki arkadaşınız gibi

görmezseniz karşınızdakini, bu erkek için de aynı, kadın için de aynı. Ben istediğim gibi konuşayım, ben kadını. O bana saygı göstermeli gibi bir şeyi de ben kabul edemem. Eğer ben bir tartışma esnasında gerizekâlı, salak, manyak gibi sözcükler kullanıyorsam karşıda da bunları duymaya hazır olmalıyım. Yani hakaretse tabii kimse birbirine bu hakareti yapmamalı. Yani benim arkadaşım değil. Ben arkadaşıma bile bu sözcükleri kullanmam sinirlendiğimde ama nedense evliliklerde böyle bir şey oluyor yani. Ben hani her şeyi söyleyebilirim. Çünkü o benim kocam, o benim karım artık bedenimin öbür yarısı daha ne saklayacağız ki birbirimizden yani. Her şeyimiz ortada, her şeyimizi biliyoruz, gibi bir mantıkla çok kolay o hakaret içeren sözcükleri insanlar birbirlerine söylüyorlar. Dolayısıyla bizim ilişkimizde böyle bir şey olmadı. İnanç açısından, milliyet açısından hiç olmadı.

Ben mesela üniversiteyi okurken yani benim Ermeni olduğumu, yani koca şehirde Ermeni olduğumu bilen 3-4 kişiydi. Bunlardan bir tanesi benim oda arkadaşım, diğeri yurdun müdiresiydi. Geri kalan iki kişi de okuldan 2 erkek arkadaşım. Ki bunlar aşırı milliyetçilerdi. Ama biliyorum ki yine de beni tanımak için. Çünkü hayatında hiç Ermeni görmemiş bu çocuk. Hiç tanışmamış, bana dedi ki: Ermeni olmak nasıl bir duygu? Yani şaşırdım böyle bir soruya nasıl cevap verebilirsiniz ki? Hani insan olmak nasıl bir duygu, der gibi bir şey bu. Yani, dedim, Türk olmak nasıl bir duygu? O zaman şeyi sordu. Allahtan korkuyor musun? Yani bir taraftan benim zarar vermeyecek biri olduğumu anlamaya çalışıyor. Anlıyorum, çünkü Allah'tan korkan, hiç kimseye zarar vermez.

Dolayısıyla eşimle hiç bu konularda zorluk yaşamadım. Özellikle milliyetimle ilgili hiç zorluk yaşamadım. İncimla ilgili, inançlarımızla ilgili tartıştık, hararetli de oldu ama asla bu başka bir şeye dönüşmedi. Hep çok iyi arkadaş olduk, hâlâ da öyleyiz. Bir kere ben alışveriş yapmaktan nefret eden bir kadını. Hani kadınların üzerine yapışmış bir şey vardır ya kadınlar alışverişi çok sever. Ben nefret eden bir kadını. Bir dükkâna girerim 2. dükkâna giremem. Zorla hani sürükleyerek götürürsünüz. Buna her türlü alışveriş dâhil. Bir tek pazardan meyve, sebze almayı severim o kadar ama eşim de benim tam tersim bir erkek olarak hani ille de bir etiket gerekiyorsa alışveriş yapmaya bayılır. Yani 10 tane dükkân de, hepsini gezer, girer, götürür. Ama gerçekten bu konuda beni çok destekleyen, bu anlamda benim yapamadığım bir sürü şeyde de bana böyle koltuk değneği olan bir insandır ve bunu sadece alışveriş konusunda değil ama yapmak istediğim her konuda beni çok desteklemiştir. En ufak şeyden en büyüğüne kadar. İşte bugün canım resim yapmak istiyorsa, işte şövalye alalım derim. Alalım, der. İşte sulu boya dersin, al der. Bir gün de ağzını açıp demez ki “ya onu yapıyordun, şimdi bunun ne gereği var?” Bunu almıştın, ona gerek yok asla, demez. Tabii onu da yap, bunu da al. Tabii ki maddi imkânlar çerçevesinde. Ben zaten cimriyim, yani tutucuyum, harca dese de harcamam da. O daha rahattır. O yüzden benim bu tutumlu kaldığım birçok konuda beni çok rahatlatan, böyle alıp götürün koltuk değneği olan biridir. Dolayısıyla böyle yani belki ben onun için belki bir noktada böyle sıkıcı olabilirim. Çünkü “hani kalk gidelim şuraya dese” aslında bilir benim oraya gitmeyeceğimi. Böyle bir teklif de yapmaz. Mesela bir günde ben öyle iki etkinliğe gidemem, yapamam. O gün kız arkadaşım ile buluşacaksam tamam, benim o günkü etkinliğim o. Başka da bir şey yapamam, hani bilir. Neyi sevdiğimi bilir. Ve öyle mesela bana hediyeler alır, yani beni hediyelerle şımartır anlamında değil. Yani sevdiğim şeyleri bana alır ve bunlar için de evlilik yıldönümü, doğum günü, onları beklemez. Onları da aklında tutar, o günlerde de

bana bir şeyler almaya özen gösterir ama önemli olan o günlerde bana bir şeyler alması değil ama benim sevdiğim şeyleri bulup alması benim için çok değerli olur. İşte o zaman gerçekten önemsendiğimi hissedirim. Ben de ona hani onun neyi sevdiğini bilirim işte gördüğümde, “Ay işte bu!” filan yapacağı şeyleri bilirim. O da benimkileri bilir. Dolayısıyla da öyle yani tartışsak bile mesela küsmeyiz. Böyle günlerce birbirimizle konuşmamazlık gibi öyle bir şeyimiz yoktur.

Ben ona özellikle evliliğin başında, çok küçükken mesela benim öyle hallerim vardı. Hani böyle çok zorlaya zorlaya kendimi yakınımıdaki insanlarla böyle bir tartışma yaşadığımda surat asmamaya ya da o tartışmanın getirdiği kırgınlığı devam ettirmemeye özen gösterdim. Bununla ilgili kendimi eğittim. Ve dolayısıyla hani evlilikte de bunu yapmaya çalıştım. Belki bu bir de karşılıklı yansımaya da dönüştü. Hani o da bunu yapmamaya başladı. Başladı, derken böyle ilerledi yani ilişki. Dolayısıyla hani tartışsak da küsmeyiz. Daha durgun gider konuşmalar ama hani gider, ille konuşuruz. Hatta bir önceki konuşmamız yüksek volümden olduysa bir sonraki normal, bir şey yokmuş gibi hani sonra hatta bir önceki tartışmaya dönük daha sakin ele alırsınız ama uzatmadan arayış açmadan, yani dolayısıyla onunla da zorluk yaşadığımız zamanlar oldu ama bu hep ilişkisel anlamda oldu. Hiçbir zaman inanç ya da milliyet açısından böyle ağır şeyler yaşamadık. Böyle değil, hiç yaşamadık.

Öyle çok büyük hayallerim olmadı benim. Sanıyorum bu şeyden kaynaklı olmadı; okumayı istemediğim için, o okulu bir külfet olarak gördüğüm için hani, şunu da yapayım, bunu da yapayım bunu da okuyayım, yani kafamda böyle bir meslek bir bir şey, hiç öyle bir canlılık onun için bir çaba gösterip sonunda oraya da ulaşmış bir şey yapmadım. Bu ne zaman oldu işte hani çalışırken işte sadece lise yeterli olmayacak, dedim üniversiteye başladım. Üniversitedeyken ya okulda kalabilir miyim oldu ama bunlar hani böyle üniversiteye girmek hayaldi. Yani geleceğim açısından o oldu. Ama sonrası için çok ufak başlayan bir hayal vardı ama o da işte yaşamın getirdiği şeylerle aslında bir şekilde sekteye uğradı. Sonrasında galiba hayal kurmayı da bıraktım ben. Sanıyorum bu acıların ağırlığından daha çok ben kendimi iyi etmekle uğraştım. Yani ben yaşamaya tutunmakla uğraştım biraz galiba. O yüzden öyle çok büyük hayallerim olmadı.

Mesela bu yazı yazmakta evet hani işim bu olsa da süper ama bununla da ilgili hiç hayal kurmadım. Çünkü hep olmayacağını düşündüm. Sanıyorum geçmişte yaşadığım hayal kırıklıkları... İşte, o okuldan ayrılmış olmak, o travmatik deneyimler, sanıyorum aslında hayal kırıklığı değil de travmatik deneyimler, bir şekilde benim hayal kurmamı ya da içimde beslediğim o arzularımı hayale dönüştürmeyi bir şekilde engelledi. Ama bir yandan da Tanrı, dediğim gibi harika hediyelerle onları hayatıma soktu. Ben hayal kurmasam da onlar bir şekilde hayatıma dâhil oldu. Şimdi hayalim aslında var ama gerçekten bir taraftan da korkuyorum, işte böyle bir şey var; bu sanırım benim hayal kurmamı engelliyor. Bir başka travmatik olay daha gelirse, olursa. Mesela şimdi öncelikle bir kitap yazma hayalim var. Bir roman yazma hayalim var, bir taslağı var, sonrasında yine başladığım bir öykü kitabı hayalim var. Çünkü artık düzenli olarak bir yere kaydoldum ve eğitim alıyorum. Bu öykü kitabı hayalim çok hayal gibi değil. Çünkü birkaç tane öykü oluştu. İlle de bir yayınevinin alıp harika basar bu, 10 basım olur, deyip alması gerekmiyor o kitabı ama ben eninde sonunda parasını verip o kitabı bastıracağım. Hem onu hem romanı, dolayısıyla böyle iki hayalim var. O iki kitabı bitirmek, onun dışında da keşke olsa dediğim şey var. Ama bunu da tabii ki çok korkarak söylüyorum. Bu pandemi döneminde

bazı paylaşımlar gördüm. İnsanlar böyle kitaplarının fotoğrafını çekmişler, böyle üst üste kitaplar, altına da yorum yazmış. Bir zamanlar diyordum ki keşke vaktim olsa, evde otursam da kitapları okusam. Şimdi evdeyim ama bu kitapları okuyabilecek yüreğim, ruhum yok. Hani kafam almıyor. Dolayısıyla böyle bir şey yaşamak istemiyorum ama hani ben emekli oldum. Çalışmaya devam ediyorum ama gerçekten çalışma da aslında benim için çalışma değil ama belli bir noktadan sonra sorumluluklarınız var. Hani bitmesi gerekenler var, yapmanız gerekenler var. Bu gereklilik kısmı var. Hani ben artık bu gereklilik kısmını biraz geride bırakayım, artık evde oturup herkesin aksine yine bu daha çok kendim için yazmaya, romandı, öyküydü onlara odaklanayım. Ve bir de el işi yapıyorum, ben o el işini geliştireyim. Çünkü böyle ufak bir sosyal medya da hatta böyle bir şeyini de kurdum. Ufak ufak başladım böyle bir projeye de ve o projeye ağırlık vereyim. Dolayısıyla hayatımda sadece kitaplarım ve o el işi projem olsun. Hayalse bu iki şeyi hayal ediyorum.